

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปริชาณาศาสน์ จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบผสมผสานวิธีการ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและประเมินผลการใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปริชาณาศาสน์ จังหวัดชลบุรี ด้านคุณธรรม ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมเพื่อสร้างนวัตกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ด้านคุณธรรม ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 สร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ด้านคุณธรรม ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ปฏิบัติการใช้นวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ด้านคุณธรรม ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ด้านคุณธรรม ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เตรียมความพร้อมเพื่อสร้างนวัตกรรมพัฒนาคุณลักษณะ ด้านคุณธรรม ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้ ของนักเรียนโรงเรียนปริชาณาศาสน์

วิธีการดำเนินการ

1. ผู้วิจัย ชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน

2. สืบหาข้อมูลสถานศึกษา โดยสืบค้นและศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนปริชาณาศาสน์ จากแหล่งข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ เอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ.

3. วิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียน

จัดประชุมให้กับผู้เกี่ยวข้องซึ่งประกอบไปด้วย ผู้วิจัย คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้บริหาร ตัวแทนครูและตัวแทนผู้ปกครองของโรงเรียนปริชาณุศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างนวัตกรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างนวัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะ ด้านคุณธรรม ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้ ของนักเรียน โรงเรียนปริชาณุศาสตร์

วิธีการดำเนินการ

1. วางแผนการดำเนินงาน โดยจัดให้มีโครงการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน จัดให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปริชาณุศาสตร์” เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2551 จัดอบรม เรื่อง “กระบวนการวิจัยพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา” ในวันที่ 11 มิถุนายน 2551

2. นำนวัตกรรไปจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 3 ด้าน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 กิจกรรม โครงการและแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาคุณลักษณะ

กิจกรรม/ โครงการ	แนวคิดพื้นฐานของนวัตกรรม
1. โครงการวิจัยพัฒนานวัตกรรม	การทำให้เข้าเป็นระบบสถาบัน โดยการจัดกิจกรรมที่กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติของโรงเรียนโดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก การบูรณาการ การจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกการพัฒนาคุณลักษณะเข้าในกระบวนการวิจัย
2. กิจกรรมธรรมะวันละ 1 นาที กิจกรรมข้อคิดจากพระวาจา	การสร้างระบบค่านิยม ให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงแก่นของเด็กไทย ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับเปลี่ยนจริยธรรม สร้างค่านิยมจากตัวแบบที่ดี การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้การเสริมแรงทางบวกควบคู่กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือกลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

กิจกรรม/ โครงการ	แนวคิดพื้นฐานของนวัตกรรม
3. กิจกรรมสัณฐานคดีมีวินัย	การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยให้การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือกลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร การสร้างระบบค่านิยม ให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงแก่นของเด็กไทย และแนวทางการประพฤติปฏิบัติตน ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับเปลี่ยนจริยธรรม สร้างค่านิยมจากตัวแบบที่ดี
4. ชุมชมจิตอาสาสร้างสรรค์สิ่งดีในโรงเรียน	การเรียนรู้จากการบริการ โดยการจัดกิจกรรมที่จัดโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการให้บริการแก่สังคม การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยให้การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม โดยให้กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือกลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร
5. กิจกรรมอาสาจรรजर	การเรียนรู้จากการบริการ โดยการจัดกิจกรรมที่จัดโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่เป็นการให้บริการแก่สังคม การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยให้การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือกลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร
6. โครงการเรารักห้องเรียน	การเรียนรู้จากการบริการ โดยการจัดกิจกรรมที่จัดโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่เป็นการให้บริการแก่สังคม การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยให้การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือกลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

กิจกรรม/ โครงการ	แนวคิดพื้นฐานของนวัตกรรม
7. โครงการ “เข้าพรรษาแผ่เมตตา มหากุศล” - กิจกรรมเข้าค่ายธรรมะ - กิจกรรมเชิญพระวิทยากร - กิจกรรมบิณฑบาตรอบายมุข - กิจกรรมจัดแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม	การทำให้เข้าเป็นระบบสถาบัน โดยการการจัดกิจกรรมที่กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติของโรงเรียนโดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก การสร้างระบบค่านิยม ให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงแก่นของเด็กไทย และแนวทางการประพฤติปฏิบัติตน กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาชัดเจนและตั้งที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับเปลี่ยนจริยธรรม สร้างค่านิยมจากตัวแบบที่ดี การพัฒนาตนเอง โดยการจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักประเมินตนเอง และมีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ จัดพื้นที่สร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ศักยภาพ และการปฏิบัติตนตามความเชื่อตามแนวทางที่ตนเองคิดสร้างสรรค์ และอยู่ในบริบทของการทำความดี มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม ให้นักเรียนเห็นบทบาทและคุณค่าของตนเองมากขึ้น การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือกลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร
8. กิจกรรมอบรมคุณภาพชีวิต	การพัฒนาตนเอง โดยการจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักประเมินตนเอง และมีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ จัดพื้นที่สร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ศักยภาพ และการปฏิบัติตนตามความเชื่อ ตามแนวทางที่ตนเองคิดสร้างสรรค์ และอยู่ในบริบทของการทำความดี เห็นบทบาท และคุณค่าของตนเองมากขึ้น การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือกลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

กิจกรรม/ โครงการ	แนวคิดพื้นฐานของนวัตกรรม
9. โครงการ“รณรงค์จิตตารมณ์มหาพรตในโรงเรียน”	การทำให้เข้าเป็นระบบสถาบัน โดยการจัดกิจกรรมที่กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติของโรงเรียน โดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก การเชิญชวนให้ทำความดี การขึ้นทะเบียนเชิญชวน โดยใช้การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยใช้กลไกทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือกลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร การสร้างระบอบค่านิยม ให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงแก่นของเด็กไทย และแนวทางการประพฤติปฏิบัติตน กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาชัดเจนและสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด สร้างค่านิยมจากวัฒนธรรมที่ดี
10. โครงการสัปดาห์วิชาการ	การทำให้เข้าเป็นระบบสถาบัน โดยการจัดกิจกรรมที่กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติของโรงเรียน โดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก การบูรณาการ การจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการกระบวนการดำเนินงานของนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ การพัฒนาตนเอง โดยการจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักประเมินตนเอง และมีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ และอยู่ในบริบทของการทำความดี เห็นบทบาทและคุณค่าของตนเองมากขึ้น
11. การสอนด้วยโครงงาน “โครงงานคุณธรรม”	การบูรณาการ การจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการกระบวนการดำเนินงานของนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ
12. โครงการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้	การพัฒนาตนเอง โดยการจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักประเมินตนเอง และมีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ และอยู่ในบริบทของการทำความดี

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

กิจกรรม/ โครงการ	แนวคิดพื้นฐานของนวัตกรรม
13. กิจกรรมโฮมรูม	ทำให้เข้าระบบสถาบัน จัดกิจกรรมที่กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติของโรงเรียน โดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก การสร้างระบบค่านิยม ให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงแก่นของเด็กไทย และแนวทางการประพฤติปฏิบัติตน กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาชัดเจนและค้ำถึงที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับเปลี่ยนจริยธรรม สร้างค่านิยมจากตัวแบบที่ดี
3. สร้างและพัฒนาเครื่องมือ ได้แก่ คู่มือกิจกรรม แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม เพื่อประเมินคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน วิธีดำเนินการ สังเคราะห์ข้อมูลโครงการ และพัฒนาเครื่องมือวัด มีวิธีการพัฒนา ดังนี้ 1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างเครื่องมือ 1.1 เพื่อหากลยุทธ์ในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน 1.2 เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน 2. ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน 2.1 ศึกษาเอกสาร 2.2 รวบรวมนิยามพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน 2.3 ระบุพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน 2.4 ศึกษาเครื่องมือที่จะใช้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3. เขียนนิยามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีวินัยในตนเอง มีจิตสาธารณะ และการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ที่วัดได้ 3.1 วินัยในตนเอง ตัวชี้วัด 3.1.1 ตรงต่อเวลา 3.1.2 ปฏิบัติงานตามหน้าที่และยอมรับผลการกระทำของตนเอง	

3.1.3 ปฏิบัติตนตามเกณฑ์ของโรงเรียน

3.1.4 ทำกิจวัตรของตนเองตามกำหนดเวลา

3.1.5 เคารพสิทธิผู้อื่น

3.2 จิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

3.2.1 หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อ

3.2.2 ของส่วนร่วม

3.2.3 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล

3.2.4 การเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนร่วม

3.3 ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

ตัวชี้วัด

3.3.1 กระตือรือร้นตั้งใจมุ่งมั่นในการเรียน

3.3.2 ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โครงการแสวงหาความรู้

3.3.3 สืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

3.3.4 จัดบันทึกสรุปความรู้และประสบการณ์

3.3.5 ถ่ายทอดเผยแพร่องค์ความรู้

4. สร้างเครื่องมือตามนิยามในแต่ละด้าน ได้แก่

4.1 คู่มือกิจกรรม

4.2 แบบสอบถาม ครู ผู้ปกครอง นักเรียน

4.3 แบบสัมภาษณ์ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง

5. การหาคุณภาพแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่อเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาความถูกต้องเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในแต่ละข้อคำถามของแบบสอบถาม ความครบถ้วนครอบคลุมของเนื้อหาตามนิยามศัพท์และขอบข่ายของการศึกษา ข้อความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ก่อนนำไปทดลองใช้ โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

5.1 รศ.ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ อาจารย์ประจำภาควิชาคณิตศาสตร์และ
เทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

- 5.2 รศ.ดร.วิชิต สุรัตน์เรืองชัย รองคณบดีฝ่ายบริหาร
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 5.3 รศ.ดร.ฉลอง ทับศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต “พินุลบำเพ็ญ”
มหาวิทยาลัยบูรพา
- 5.4 รศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา
ประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
- 5.5 ดร.ประชา อินัง ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัยและกิจการพิเศษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 5.6 ดร.สุทธภา โชติประดิษฐ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 5.7 ภราดา ดร.วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ เลขาธิการสภาการศึกษาภาคเหนือ
แห่งประเทศไทย

หาคุณภาพเครื่องมือโดยการพิจารณา ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: *IOC*) (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540, หน้า 249)

	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	
เมื่อ IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาแปลงเป็นคะแนน ดังนี้

มีความเห็นว่า	สอดคล้อง	กำหนดคะแนนเป็น	+1
มีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจ	กำหนดคะแนนเป็น	0
มีความเห็นว่า	ไม่สอดคล้อง	กำหนดคะแนนเป็น	-1

จากนั้นนำคะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาแทนค่าในสูตรดัชนีความสอดคล้อง มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป ถือว่าแบบประเมินนวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง จิตสาธารณะ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ของนักเรียนโรงเรียนปริชาณูศาสน์ อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ ไม่ต้องทำการปรับปรุง สำหรับข้อใดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง

น้อยกว่า .50 ผู้วิจัยได้ทำส่วนเสนอแนะไว้ส่วนท้ายของแบบประเมินแต่ละข้อเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงข้อคำถาม และถ้ามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญนอกเหนือจากข้อคำถามในแบบประเมินโดยที่ผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป มีความเห็นสอดคล้องกัน ผู้วิจัยพิจารณาเพิ่มเติมเพิ่มเติมข้อเสนอแนะนั้นไว้ในแบบประเมินโดยคำนึงถึงนิยามพฤติกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามที่ได้กำหนดไว้

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น หาคความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนปริษาพิทยาสรรพ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนแล้วนำผลที่ได้มาคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ได้แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .85

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการใช้วัดกรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อนำวัดกรรมการพัฒนาคุณลักษณะด้านการมีวินัยในตนเอง ด้านจิตสาธารณะ ด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไปปฏิบัติการใช้จริง

วิธีดำเนินการ

นำวัดกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน ทั้ง 3 ด้าน ไปใช้ โดยรูปแบบกิจกรรมมีความหลากหลาย สอดคล้องกับคุณลักษณะเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดำเนินการใช้นวัดกรรมกับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ระยะเวลาในการพัฒนา 1 ปีการศึกษา โดยนวัดกรรมที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะนั้น มีแนวทางการดำเนินงานโดย การบูรณาการกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะเข้ากับเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดกิจกรรมพิเศษ รูปแบบการจัดกิจกรรมแสดงในตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ชื่อนวัตกรรม	แนวคิด	ขั้นตอน/ วิธีการดำเนินงาน
โครงการวิจัยพัฒนานวัตกรรม	การทำให้เข้าเป็นระบบสถาบัน โดยการจัดกิจกรรมที่กำหนด เป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติของโรงเรียนโดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก การบูรณาการ การจัดกิจกรรม โดยการสอดแทรกการพัฒนาคุณลักษณะเข้าในกระบวนการวิจัย	- เข้าร่วมโครงการวิจัยพัฒนานวัตกรรม - จัดอบรม กระบวนการวิจัยพัฒนานวัตกรรม - ประชุมครูและนิสิตให้มีการพบปะกัน เพื่อร่วมกันผลิตชุดการสอน และทำวิจัยพัฒนานวัตกรรม - ชี้แจงขั้นตอนต่าง ๆ ในการผลิตชุดการสอน - จัดถามประเด็นที่สงสัย - รับเอกสารตารางการนัดหมายระหว่างครู - นิสิต - นิสิต – ครูร่วมกันออกแบบ และผลิตชุดการสอน/ สื่อ - ประเมินคุณภาพของชุดการสอน รอบที่ 1 - 3 - ปรับปรุงแก้ไขชุดการสอน - นำชุดการสอนไปใช้จริง - ได้ชุดการสอนที่มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์
กิจกรรม ธรรมะวันละ 1 นาที	การสร้างระบบค่านิยม ให้เด็ก	1. ทุกเช้าหลังจากเข้าแถว
กิจกรรม ข้อคิดจากพระวาจา	เป้าหมายของการพัฒนาชัดเจน และสิ่งที่ดีอยู่ใกล้ตัวเด็ก ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยน	เคารพธงชาติ นักเรียน จะทำสมาธิ วันละ 1 นาที

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ชื่อนวัตกรรม	แนวคิด	ขั้นตอน/ วิธีการดำเนินงานกิจกรรม
	วิธีคิด ปรับเปลี่ยนจริยธรรม สร้างค่านิยมจากตัวแบบที่ดี การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้ การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญ เชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือ กลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร	2. ขณะที่ทำสมาธิ จะเปิดเพลง บรรเลงคลอเบา ๆ เพื่อให้ นักเรียนมีจิตใจสงบ นิ่ง 3. ช่วงท้ายของสมาธิ ครูจะบรรยายธรรม ซึ่งเป็น ข้อคิดในการดำเนินชีวิตของ นักเรียนในแต่ละวัน/ ข้อคิด จากพระคัมภีร์
กิจกรรมสัญญาณดีมีวินัย	การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้ การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญ เชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือ กลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร	1. ในตอนเช้าเวลา 7.50 น. เมื่อได้ยินสัญญาณดัง 1 ครั้ง ให้นักเรียนหยุดนิ่ง ใช้ความเงียบ หยุดทำสิ่ง ต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินการ ในขณะนั้น 2. เมื่อได้ยินสัญญาณเพลงขึ้น ให้นักเรียนเดินไปเข้าแถว อย่างเป็นระเบียบ 3. สัญญาณดังขึ้นอีก 1 ครั้ง ทุกคนพร้อมกันที่แถว นิ่ง ไม่ใช้เสียง เตรียมพร้อม สำหรับกิจกรรมหน้าเสาธง
ชุมนุมจิตอาสาสร้างสรรค์ สิ่งดีในโรงเรียน	การเรียนรู้จากการบริการ โดยการจัดกิจกรรมที่จัดโอกาส ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จาก การทำงานที่เป็นการให้บริการ แก่สังคม	1. การเตรียมการสำรวจ สภาพปัญหา 2. เลือกปัญหาที่สนใจและ สอดคล้องกับสภาพของ โรงเรียน

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ชื่อนวัตกรรม	แนวคิด	ขั้นตอน/ วิธีการดำเนินงานกิจกรรม
	การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้ การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญ เชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือ กลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร	3. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 3.1 ศึกษาผลกระทบ จากปัญหา 3.2 นำเสนอแนวทาง การแก้ปัญหา 4. การปฏิบัติกิจกรรม 4.1 วางแผนการดำเนิน กิจกรรม 4.2 ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ตามแผน 5. ประเมินผลกิจกรรม 5.1 รายงานครูที่ปรึกษา 5.2 สนทนากับปราชญ์ 5.3 ประชาสัมพันธ์ ขยายผลโครงการ 6. สร้างเครือข่ายนักเรียน จิตอาสา
กิจกรรมอาสาจราจร	การเรียนรู้จากการบริการ โดยการจัดกิจกรรมที่จัดโอกาส ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จากการทำงานที่เป็นการ ให้บริการแก่สังคม การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้ การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญ เชิงจริยธรรม (Moral Courage	1. เปิดรับสมัครทีมนักเรียน เข้าร่วมโครงการ 2. จัดกลุ่ม นักเรียนตาม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่วนรวม เช่น การลด ปริมาณขยะนำไปรีไซเคิล, อาสาช่วยรับน้องระดับ ปทุมวัย ไปส่งที่ห้องเรียน ฯลฯ

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ชื่อนวัตกรรม	แนวคิด	ขั้นตอน/ วิธีการดำเนินงาน
	Development) โดยให้กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือ กลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร	3. ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนที่วางไว้ 4. เผยแพร่งิจกรรมความดี เหล่านั้นหน้าเสาธง
โครงการเรารักห้องเรียน	การเรียนรู้จากการบริการ โดยการจัดกิจกรรมที่จัด โอกาส ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จากการทำงานที่เป็น การให้บริการแก่สังคม การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้ การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญ เชิงจริยธรรม โดยให้กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือ กลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร	1. สมาชิกในห้องเรียนศึกษา สภาพปัญหาของห้อง 2. สร้างข้อตกลงของห้อง เพื่อให้ห้องเรียนเป็น ห้องเรียนที่น่าอยู่ สะอาด ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่สร้าง ภาระให้ครู 3. คณะครูเป็นคณะกรรมการ ในการตัดสินใจให้คะแนน 4. จัดประกวดห้องเรียนดีเด่น ที่ได้รับรางวัล
โครงการ เข้าพรรษาแผ่เมตตา มหากุศล - กิจกรรมเข้าค่ายธรรมะ - กิจกรรมเชิญพระวิทยากร - กิจกรรมบิณฑบาตรอบายมุข - จัดแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม	การทำให้เข้าเป็นระบบสถาบัน โดยการการจัดกิจกรรม ที่กำหนดเป้าหมายของ การดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติ ของโรงเรียนโดยกำหนดเป็น แผนงานหลัก การพัฒนาตนเอง โดยการจัด กิจกรรมโดยการฝึกให้นักเรียน รู้จักประเมินตนเอง และมีการ พัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ	1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เข้าค่ายปฏิบัติธรรม ณ วัดเขาถ้ำ อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี เป็นเวลา 3 วัน 2. หลังจากปฏิบัติกิจกรรมใน ค่ายปฏิบัติธรรมแล้ว นักเรียนร่วมกันจัด นิทรรศการเกี่ยวกับธรรมะ บริเวณโรงกิจกรรม เพื่อเป็น การขยายผลโครงการ

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ชื่อนวัตกรรม	แนวคิด	ขั้นตอน/ วิธีการดำเนินงานกิจกรรม
	การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้ การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญ เชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือ กลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร	3. รณรงค์ให้บุคลากรใน โรงเรียนชมนิทรรศการ 4. เชิญพระวิทยากรมาบรรยาย โดยพระมหาสมเกียรติและคณะ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ 5. ในการฟังบรรยายธรรม นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม บิณฑบาตรอบายมุข โดยการเขียนสิ่งที่ตนเอง คิดทำผิดพลาด, สิ่งไม่ดี ใส่ลงในบาตร เพื่อให้สัญญา กับตัวเองในการพยายาม ที่จะทำความดีเพื่อตัวเอง พ่อแม่ ครูอาจารย์
กิจกรรมอบรมคุณภาพชีวิต	การพัฒนาตนเอง โดยการจัด กิจกรรมโดยการฝึกให้นักเรียน รู้จักประเมินตนเอง และมี การพัฒนาตนเองในรูปแบบ ต่าง ๆ การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้ การเสริมแรงทางบวกควบคู่ กับการพัฒนาความกล้าหาญ เชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือ กลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร	1. ติดต่อ บาทหลวง พัทธกษ โยธารักษ์ ผู้นำทางศาสนา คริสต์ มาเป็นวิทยากรให้ ความรู้กับนักเรียน เรื่อง “การครองตนให้มีระเบียบวินัย มีมารยาท มีสติในการเข้า สังคม” (ระยะที่ 1) 2. บาทหลวงมอบหมายงาน เป็นกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียน ตั้งเป้าหมายในชีวิต แล้วนำเสนอเป็น Mind Map. 3. จัดระบบกำกับติดตามโดยฝ่าย แนะแนวของโรงเรียน

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ชื่อนวัตกรรม	แนวคิด	ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน
	การประชุม จัดกิจกรรมที่ทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่าน การประชุมเพื่อให้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้	
โครงการรณรงค์ “จิตตารมณ์ มหาพรตในโรงเรียน”	การทำให้เข้าระบบสถาบัน จัดกิจกรรมที่กำหนดเป้าหมาย ของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติ ของโรงเรียนโดยกำหนดเป็น แผนงานหลัก การเชิญชวนให้ทำความดี การชี้แนะ เชิญชวน โดยใช้ การเสริมแรงทางบวกควบคุม กับการพัฒนาความกล้าหาญ เชิงจริยธรรม การสร้างระบบค่านิยม ให้เด็ก และเยาวชนเห็นถึงแก่นของ เด็กไทย และแนวทางการ ประพฤติปฏิบัติตน ทำให้เด็ก มีการปรับเปลี่ยนวิถีคิด ปรับเปลี่ยนจริยธรรม สร้างค่านิยมจากตัวแบบที่ดี	1. ประชาสัมพันธ์โครงการ ให้บุคลากรทุกฝ่าย รับทราบถึงเป้าหมายของ โครงการโครงการรณรงค์ “จิตตารมณ์มหาพรต ในโรงเรียน” ในเรื่อง การแบ่งปันผู้ด้อยโอกาส 2. รับช่วงต่อจากโครงการ เข้าพรรษาเข้าสู่โครงการ มหาพรต 3. เริ่มให้เด็กสะสมสิ่งของ วันละเล็กน้อยเท่าที่กำลัง ความสามารถจะทำได้ เพื่อแบ่งปันให้กับ ผู้ด้อยโอกาส 4. จัดแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้าง ความเข้าใจและให้ความรู้ เกี่ยวกับเป้าหมายของ กิจกรรมมหาพรต 5. ประเมินผลกิจกรรม

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ชื่อนวัตกรรม	แนวคิด	ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน
โครงการสัปดาห์วิชาการ	นวัตกรรมที่ทำให้เข้าระบบสถาบัน (Institutionalized Innovation) จัดกิจกรรมที่กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติของโรงเรียนโดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก	1. แต่ละกลุ่มสาระจัดนิทรรศการ แสดงผลงาน 2. จัดกิจกรรมประเภทประกวดแข่งขัน ทักษะตามกลุ่มสาระต่าง ๆ 3. สนับสนุนให้เด็กค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ของทุกกลุ่มสาระ โดยการทำใบงาน 4. ประเมินผลจากใบงาน และแบบสอบถาม
การสอนด้วยโครงงาน “โครงงานคุณธรรม”	นวัตกรรมหลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum Innovation) การจัดกิจกรรมบูรณาการแบบเน้นคุณธรรม (Moral - focused Activity) โดยการสอดแทรกการพัฒนา คุณธรรมระหว่างการพัฒนาทักษะความสามารถของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดในหลักสูตร	1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนหาหัวข้อปัญหาทางคุณธรรมที่ตนเองสนใจ 2. ทำการศึกษาปัญหานั้นจากเอกสาร สัมภาษณ์ ฯลฯ 3. ดำเนินการพัฒนาโครงงาน 4. สรุปผลการศึกษา 5. จัดทำรายงานเผยแพร่
โครงการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้	นวัตกรรมที่ทำให้เข้าระบบสถาบัน (Institutionalized Innovation) จัดกิจกรรมที่กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติ	1. ให้นักเรียนอ่านหนังสือที่ตนเองชอบ หรือสนใจเป็นพิเศษ แล้วบันทึกลงในสมุดบันทึกการอ่าน 2. ส่งสมุดบันทึกการอ่านทุกวันศุกร์

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ชื่อนวัตกรรม	แนวคิด	ขั้นตอน/ วิธีการดำเนินงานกิจกรรม
	ของโรงเรียนโดยกำหนดเป็น แผนงานหลัก	3. ครูตรวจสอบสมุด วิธีบันทึกสาระที่ได้จาก การอ่าน 4. เมื่อสิ้นสุดโครงการ ทางโรงเรียนมอบวุฒิบัตร สำหรับนักเรียนที่บันทึก การอ่านครบตามจำนวน ที่กำหนด
กิจกรรมโฮมรูม	นวัตกรรมที่เป็นนิสัยประจำ (Routine Habit Innovation) จัดกิจกรรมโดยครูเป็นผู้กำหนด คุณลักษณะที่จำเป็นต้องพัฒนา ในตัวนักเรียนและฝึกปฏิบัติ เป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน	1. ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัด กิจกรรมโฮมรูม โดยประชุม กลุ่มย่อย เพื่อกำหนดเรื่อง และกิจกรรมโฮมรูม ตามสภาพปัญหาและ ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง 2. ร่วมกันออกแบบกิจกรรม โฮมรูมที่เน้นการพัฒนา ทักษะชีวิต และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 3. จัดกิจกรรมโฮมรูมตาม หัวข้อที่วางแผนไว้ 4. ร่วมกันประเมินทบทวน และพัฒนากิจกรรมให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินผลการใช้วัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

วิธีดำเนินการ

1. ประเมินผลการใช้วัตกรรมการจากแบบสอบถาม ทั้งก่อนและหลังการใช้วัตกรรมการกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 243 คน ครู 28 คน ผู้ปกครอง 243 คน แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ก่อน และหลังการใช้วัตกรรมการ เป็นแบบประเมินปลายปิด มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีหลักการให้คะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนั้น มากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนั้น มาก

3 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนั้น ปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนั้น น้อย

1 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนั้น น้อยที่สุด

การแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ โดยใช้คะแนนเฉลี่ย เป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์ โดยอาศัยแนวทางของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538, หน้า 9)

4.50 - 5.00 หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนั้น มากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนั้น มาก

2.50 - 3.49 หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนั้น ปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนั้น น้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนั้น น้อยที่สุด

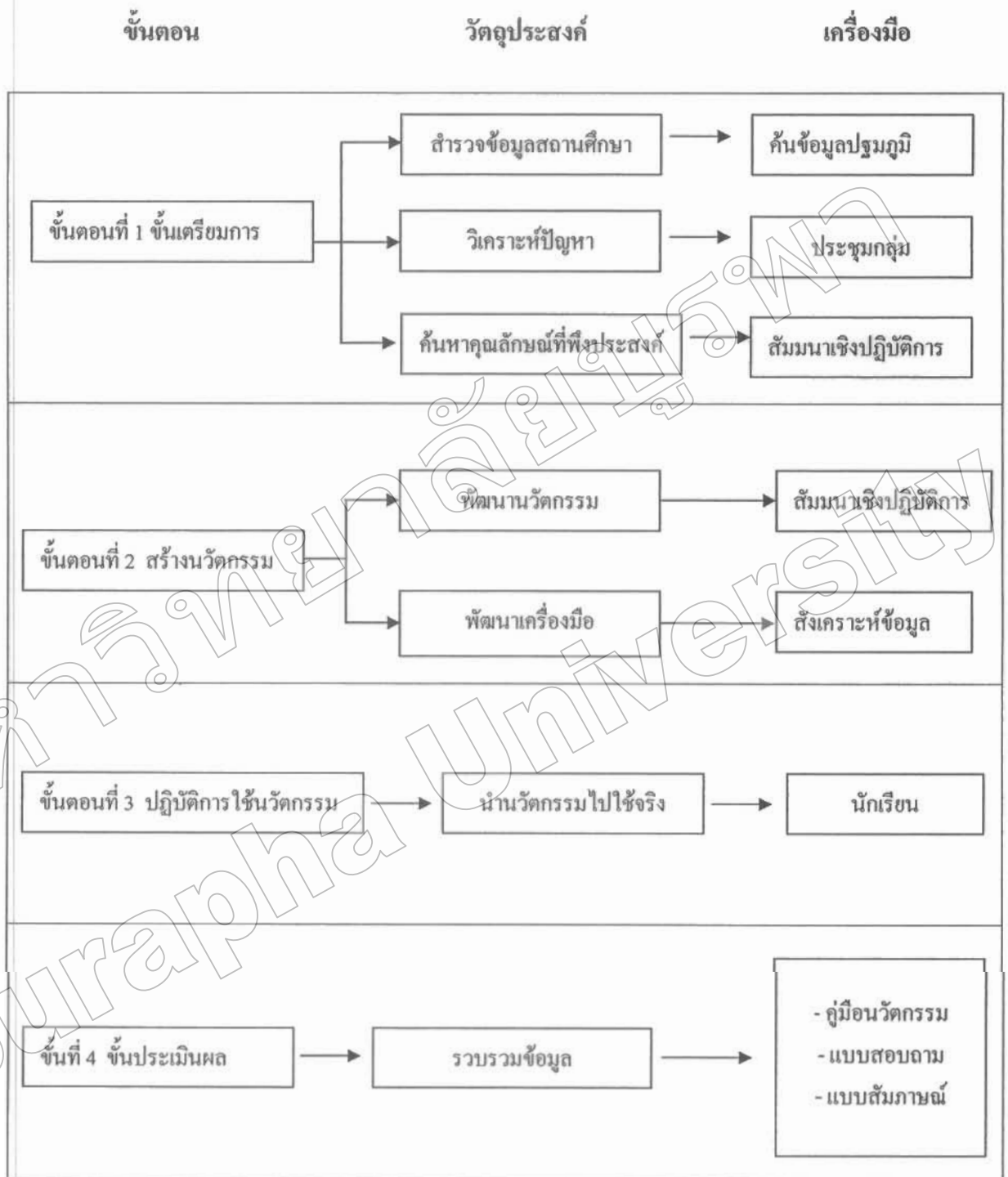
2. ประเมินผลการใช้วัตกรรมการจากการสัมภาษณ์ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อเพิ่มเติมรายละเอียดที่ได้ จากข้อมูลเชิงปริมาณ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท และดำเนินการวิเคราะห์ และแปลความหมาย ดังนี้

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และข้อมูลจากแบบประเมิน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายระดับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์การแปลความหมายที่กำหนดไว้ ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติการทดสอบค่าทีกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t -test แบบ Dependent Samples)

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลจากการสังเกตและ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียงเพื่ออธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3.2 ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า จากแหล่งข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบแหล่งข้อมูลจาก ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

ภาพที่ 3-1 ขั้นตอนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้